

RETNINGSLINJER FOR KVALITETSKONTROLL AV REGNSKAPSFORETAK OG STATS AUTORISERTE REGNSKAPSFØRERE

1. Bakgrunn

Regnskapsføring for andre kan bare utføres av regnskapsforetak (regnskapsførerloven § 2-1). Med regnskapsforetak menes godkjent regnskapsselskap og statsautorisert regnskapsfører som påtar seg regnskapsoppdrag i eget navn og har registrert enkeltpersonforetaket i Foretaksregisteret (regnskapsførerloven § 1-2 fjerde ledd). I regnskapsforetaket skal det være en statsautorisert regnskapsfører som har ansvar for kvalitetsstyringen (regnskapsførerloven § 4-1 tredje ledd), og det skal utpekes en statsautorisert regnskapsfører som ansvarlig for hvert regnskapsoppdrag (regnskapsførerloven § 5-1 første ledd).

I medhold av finanstilsynsloven § 1 første ledd nr. 18 har Finanstilsynet ansvar for å føre tilsyn med regnskapsforetak og statsautoriserte regnskapsførere. Finanstilsynet skal se til at institusjoner under tilsyn virker på hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter, jf. finanstilsynsloven § 3 første ledd. For regnskapsforetak og statsautoriserte regnskapsførere innebærer dette blant annet at de opptrer i samsvar med regnskapsførerloven, herunder kravet til god regnskapsføringsskikk. Loven angir ikke konkrete krav til omfang eller hyppighet av tilsyn med regnskapsforetak og regnskapsførere.

Regnskap Norge (heretter RN) er en bransjeorganisasjon for regnskapsforetak og statsautoriserte regnskapsførere med formål blant annet å sikre høy kvalitet av arbeid utført av medlemmene. RN gjennomfører periodiske kvalitetskontroller av sine medlemmer.

Finanstilsynet og RN har gjennom denne avtalen inngått et samarbeid som innebærer at Finanstilsynet i sitt tilsynsarbeid kan bygge på de kvalitetskontroller som RN utfører av sine medlemmer innenfor de rammer som følger av disse retningslinjene. Formålet er blant annet å bidra til hensiktsmessig utnyttelse av ressurser som brukes til kvalitetskontroll, herunder å unngå dobbeltkontroller. Det kontrollarbeidet RN gjennomfører i samsvar med disse retningslinjene vil inngå som et ledd i Finanstilsynets tilsynsarbeid. Finanstilsynet vil foreta egne vurderinger, og står fritt til å gjennomføre tilsyn i den utstrekning Finanstilsynet finner det nødvendig.

RN og Finanstilsynets arbeid i henhold til disse retningslinjene vil skje gjennom løpende kontakt.

2. Kvalitetskontroll

RNs kvalitetskontroll skal oppfylle følgende kriterier:

2.1 Organisering m.m.

Foreningskontrollen skal organiseres slik at:

- a. den er uavhengig av de regnskapsforetakene og statsautoriserte regnskapsførerne som kontrolleres,

- b. det ikke er interessekonflikt mellom kontrollør og de regnskapsforetakene og statsautoriserte regnskapsførerne som er gjenstand for kontroll,
- c. de personene som benyttes til kvalitetskontroll er statsautoriserte regnskapsførere, har erfaring som kvalitetsstyringsansvarlige og/eller oppdragsansvarlige for regnskapsoppdrag som er relevante for det som skal kontrolleres, og har fått opplæring i kvalitetskontrollarbeid for regnskapsforetak. Unntaksvis kan det, etter forutgående kontakt med Finanstilsynet, benyttes kontrollører som ikke oppfyller kriteriene,
- d. at regnskapsforetak og statsautoriserte regnskapsførere ikke kan påvirke finansieringen og dermed gjennomføringen av RNs kvalitetskontroll på en urimelig måte,
- e. det er tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre kontrollene på en forsvarlig måte.

2.2 Gjennomføring

- a. Kvalitetskontroll av regnskapsforetak skal finne sted minst hvert syvende år. Kontrollen innbefatter kontroll av regnskapsforetakets statsautoriserte regnskapsførere. Det gjelder også statsautoriserte regnskapsførere som ikke er medlemmer av RN, men som utfører arbeid for regnskapsforetak som er medlem av RN. RN kan legge til grunn en risikobasert tilnærming i gjennomføring av kontrollen. Finanstilsynet skal orienteres om og godkjenne opplegget i forkant (jf. punkt 2.3 bokstav d).
- b. Kvalitetskontrollene skal gjennomføres i samsvar med plan godkjent av Finanstilsynet (jf. punkt 2.3 bokstav d) og skal minst omfatte en vurdering av:
 - vurdering av interne systemer for risikostyring og internkontroll, herunder kvalitetsstyringssystem
 - om regnskapsføringen er i samsvar med regnskapsførerloven med tilhørende forskrifter og god regnskapsføringsskikk, herunder standarder fastsatt av RN, DnR og Økonomiforbundet
 - oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingsloven med tilhørende forskrift
 - økonomiske forhold
- c. den enkelte kvalitetskontroll skal dokumenteres i en skriftlig rapport. Rapporten skal oppbevares av RN frem til neste ordinære kontroll av regnskapsforetaket er gjennomført og ferdigbehandlet.

2.3 Rapportering til Finanstilsynet

- a. Enkeltrapportering:

Dersom RN etter kvalitetskontroll finner at det kan være rimelig grunn til å vurdere om det er grunnlag for tilbakekall av godkjenningen som statsautorisert regnskapsfører eller regnskapsselskap, jf. regnskapsførerloven §§ 6-1 og 6-2, skal saken oversendes til Finanstilsynet for videre oppfølging. Rapporten og relevante dokumenter som RN måtte ha etter kontrollen(e) skal følge oversendelsen. Dersom det har vært oppfølgingskontroll, skal rapport med vedlegg både fra den opprinnelige kontrollen og oppfølgingskontrollen vedlegges.
- b. Årsrapport:

Innen utgangen av januar hvert år skal RN oversende en rapport om kontrollene som er gjennomført i foregående år. Rapporten skal offentliggjøres som en del av Finanstilsynets årsrapport. Rapporten skal gi en kort beskrivelse av:

 - hvordan kontrollene er organisert,
 - hvordan utvelgelsen for kontroll har skjedd,
 - resultatet av kontrollene.

- c. Oppsummering av kontrollene foregående år:
Innen utgangen av juni hvert år skal RN oversende en oppsummering av kontrollene som er gjennomført i foregående år. Oppsummeringen skal inneholde RNs samlede vurdering av hovedfunnene, herunder de områdene som skulle vurderes i henhold til den godkjente årsplanen for gjennomføring av kvalitetskontroll. Sammen med oppsummeringen skal det oversendes en elektronisk liste som viser:
- navn på kontrollerte regnskapsforetak
 - navnet på kontrolløren
 - resultatet av kontrollen, eventuelt angitt som kode.
- d. Plan for gjennomføring av kontroller:
Innen 1. april hvert år skal RN legge frem en plan for gjennomføring av kvalitetskontrollen i det kommende år for godkjenning av Finanstilsynet. Følgende skal fremkomme i planen:
- antall planlagte ordinære kontroller,
 - antall planlagte oppfølgingskontroller.
 - omtale av eventuelle prioriteringer blant grupper av regnskapsførere eller regnskapsforetak og blant ulike risikoområder,
 - bekreftelse på at syvårssyklusen oppfylles.

2.4 Fokusområder

Innen 1. mars hvert år skal Finanstilsynet oversende RN informasjon om eventuelle særlige fokusområder/-punkter for årets kommende kontroller.

3. Innsynsrett m.m.

RN vil på forespørsel få opplysninger som Finanstilsynet måtte ha om regnskapsforetak eller statsautoriserte regnskapsførere som RN skal kontrollere, dersom disse anses for å være av betydning for kontrollvirksomheten og utleveringen ikke vil være i strid med lovbestemt taushetsplikt.

Finanstilsynet vil på forespørsel få opplysninger som RN måtte ha om regnskapsforetak eller statsautoriserte regnskapsførere så fremt dette anses for å være av betydning for Finanstilsynets tilsyn med regnskapsforetak og statsautoriserte regnskapsførere.

Data som Finanstilsynet sender til RN gjelder opplysninger om personer oppført i det lovregulerte Regnskapsførerregisteret, jf. regnskapsførerloven § 2-5, personopplysningsloven § 1 og personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 c) og e). Fødselsnummer er brukt som entydig identifikator, jf. personopplysningsloven § 12. Finanstilsynet forutsetter at RN skal bruke opplysningene på en måte som ikke er uforenlige med det formålet dataene opprinnelig er innhentet for, jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b og artikkel 6. nr. 4.

Minst en gang i året skal det avholdes et møte mellom RN og Finanstilsynet, der formålet er å sikre at kvalitetskontrollen fungerer etter sin hensikt. Finanstilsynet inviteres til RNs årlige kontrollørsamling.

4. Oppsigelse

Dersom RN ikke lenger vil gjennomføre kvalitetskontroll etter disse retningslinjene, skal det gis melding til Finanstilsynet. Fristen for slik melding er 31. januar hvert år, med virkning for kontrollen i det påfølgende kalenderåret.

5. Iverksettelse

Disse retningslinjene gjelder for kontroller som gjennomføres etter 30. juni 2024, og erstatter ”Retningslinjer for kvalitetskontroll av autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper”, datert 21. februar 2012.

Oslo, 4. juli 2024